

Jūrmala

LIELUPES EKSPLUATĀCIJAS NOTEIKUMI

**Lielupes daļai Jūrmalas valstspilsētas un Rīgas valstspilsētas pašvaldību
administratīvajās teritorijās**

Jūrmala, 2021

SATURS

TEKSTĀ LIETOTIE SAĪSINĀJUMI UN DEFINĪCIJAS	3
IEVADS	5
LIELUPES EKSPLUATĀCIJAS NOTEIKUMI	6
1. Vispārīgie dati:	6
2. Ūdens objekta raksturojums	6
3. Ūdens objekta ekspluatācijas nosacījumi	133
4. Institūcijas, kas kontrolē ekspluatācijas noteikumu ievērošanu	187
5. Papildmateriāli	188

PIELIKUMI

Lielupes izmantošanas plāns

Saskaņojums ar Mārupes novada pašvaldību

Saskaņojums ar Rīgas valstspilsētas pašvaldību

Saskaņojums ar valsts zinātnisko institūtu "Pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un vides zinātniskais institūts"

Saskaņojums ar Dabas aizsardzības pārvaldi

Saskaņojums ar Valsts vides dienesta Lielrīgas reģionālo vides pārvaldi

SAĪSINĀJUMI UN DEFINĪCIJAS

BAS77 – līdz 2014.gada 30.novembrim spēkā ir Baltijas 1977.gada normālo augstumu sistēma Baltijas augstumu sistēma

LAS-2000,5 – no 2014.gada 1.decembra spēkā ir Latvijas normālo augstumu sistēmā (LAS-2000,5), kas ir Eiropas vertikālās atskaites sistēmas (EVRS) realizācija Latvijas teritorijā

LVGMC – Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs, VSIA

vjl – virs jūras līmeņa

AKTĪVĀ ZONA – paredzēta aktīvai atpūtai ar ūdens motocikliem, ūdensslēpošanai, veiksborlam un ar citām ūdenssporta saistītām aktivitātēm..

ATPŪTAS KUĢIS — sportam un atpūtai paredzēts kuģošanas līdzeklis, kura garums ir no 2,5 līdz 24 metriem, kuru neizmanto komerciālos nolūkos un kuram nav profesionālas apkalpes

IEKŠĒJO ŪDEŅU ĪPAŠNIEKS VAI VALDĪTĀJS — valsts vai pašvaldība, kā arī juridiska vai fiziska persona, kurai pieder iekšējo ūdeņu akvatorija vai kura to nomā

KRASTMALA – publiski pieejama josla gar virszemes ūdens objekta krastu, kas sākas no ūdens akvatorijas un nav mazāka par tauvas joslu, izņemot esošas apbūves situācijā

KUĢU CEĻŠ – noteikta platuma akvatorijas josla kuģošanas līdzekļu satiksmei, marķēta ar navigācijas līdzekļiem – ass bojām vai stoderēm akvatorijā, kā arī vadlīniju zīmēm krastos

KUĢOŠANAS LĪDZEKLIS — inženiertehniska ierīce, kas konstruktīvi paredzēta izmantošanai uz ūdens

LAIPA - virs ūdens līmeņa ierīkota uzeja, kas saistīta ar zemi un no krasta iestiepjas ūdenstilpē

MAKŠĶERĒŠANA — zvejas tiesību izmantošanu regulējošos normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā fiziskajai personai paredzēto makšķerēšanas tiesību izmantošana atpūtas, sporta vai citā nolūkā zivju vai vēžu ieguvei savam patēriņam ar attiecīgajos normatīvajos aktos noteiktajiem rīkiem bez tiesībām iegūtās zivis vai vēžus piedāvāt tirgū, pārdot vai nodot citām personām labuma gūšanai

MAZIZMĒRA KUĢOŠANAS LĪDZEKLIS – airu laiva, ūdens motocikls, kā arī motorlaiva un kuteris, kuru garums ir mazāks par 12 metriem

PIESTĀTNE – hidrotehniska būve vai tās daļa ar nepieciešamo aprīkojumu virszemes ūdens objekta krastā un ūdenī, kas paredzēta kuģošanas līdzekļu piestāšanai un stāvēšanai

PELDBŪVE – uz pontona vai peldošas platformas izvietots objekts, kam ir konkrēta funkcija

PROMENĀDE – labiekārtota pastaigu vieta ar dekoratīviem stādījumiem

REKREĀCIJA – cilvēka fizisko, garīgo un emocionālo spēju atjaunošana brīvajā laikā, sabiedriski atzītas un organizētas darbības. Rekreācijas galvenās funkcijas ir dziednieciskā (cilvēka veselības atjaunošana), izglītojošā (garīgā potenciāla attīstība) un sporta funkcija (fizisko spēju attīstība)

RŪPNIECISKĀ ZVEJA — darbība nolūkā iegūt zivis, izmantojot rūpnieciskus zvejas rīkus

SLIPS – slīpa, nostiprināta krasta daļa kuģošanas līdzekļu ielaišanai vai izvilkšanai no ūdens, kuras vienā vai abās pusēs var būt mols

TAUVAS JOSLA — sauszemes josla gar ūdeņu krastu, kas paredzēta ar zveju vai kuģošanu saistītām darbībām un kājāmgājējiem

ŪDENSAUGI — ūdens bioloģisko resursu daļa, kura ir tieši saistīta ar zivju barības resursiem, zivju dabīgo nārstu un ūdens dabiskās attīrīšanās procesu

ŪDENS KVALITĀTE – ūdens sastāva un īpašību raksturojums, kas nosaka tā derīgumu konkrētam ūdens lietošanas veidam

ŪDENS REKREĀCIJAS ZONA – teritorija, kas tiek izmantota atpūtas organizēšanai (peldēšanai, laivošanai) un estētiskos nolūkos, nozīmīga cilvēku labsajūtai un veselībai

ŪDENSSPORTA ZONAS – akvatorijas, kurās iespējams rīkot ar ūdenssportu saistītu pasākumu vai sacensību organizēšanu vai izmantot sporta treniņiem

ŪDENS OBJEKTS – upe, ezers, mākslīga ūdenskrātuve

ZIVJU RESURSI — visas zivis, kuras sastopamas Latvijas Republikas iekšējos ūdeņos un teritoriālajos jūras ūdeņos, kā arī visas zivis Latvijas Republikas ekonomiskās zonas ūdeņos, kur Latvijas Republikai ir suverēnas tiesības tās iegūt, izmantot, pētīt, saglabāt un pavairot. Šādas tiesības Latvijas Republikai citu Eiropas Savienības dalībvalstu ūdeņos, trešo valstu ūdeņos un starptautiskajos ūdeņos nosaka Eiropas Savienības tiesību akti un Latvijas Republikas noslēgtie starptautiskie līgumi

ZVEJA — darbība nolūkā iegūt zivis, izmantojot zvejas rīkus un paņēmienus

IEVADS

Lielupes ekspluatācijas (apsaimniekošanas) noteikumus, kuri izstrādāti un saskaņoti 2016.gada nogalē, sagatavoja sabiedrība ar ierobežotu atbildību “Vides Konsultāciju Birojs”. Pamatojoties uz Jūrmalas pilsētas domes Attīstības un vides jautājumu komitejas 2020.gada 4.novembra sēdes protokolu Nr.1.2-21/13, 2021.gadā Jūrmalas pilsētas domē Lielupes ekspluatācijas noteikumi, laika posmam 2022. līdz 2026.gadam (turpmāk – Ekspluatācijas noteikumi) tiek atjaunoti un pārskatīti, izdarot tajos nepieciešamos grozījumus, pamatojoties uz Ministru kabineta 2009.gada 11.augusta noteikumu Nr.918 “Noteikumi par ūdenstilpju un rūpnieciskās zvejas tiesību nomu un zvejas tiesību izmantošanas kārtību”¹ 57.punktu ar mērķi nodrošināt Jūrmalas valstspilsētas pašvaldības administratīvajā teritorijā esošo iekšzemes publisko ūdeņu pārvaldību, ievērojot Zemes pārvaldības likuma² 15.pantu.

Izstrādātie Ekspluatācijas noteikumi aktualizēti, ņemot vērā Ministru kabineta 2005.gada 27.decembra noteikumu Nr.1014 „Ūdens ekspluatācijas (apsaimniekošanas) noteikumu izstrādāšanas kārtība”³ prasības, pamatojoties uz Jūrmalas valstspilsētas teritorijas plānojumu, kas apstiprināts ar Jūrmalas pilsētas domes 2012.gada 11.oktobra saistošajiem noteikumiem Nr.42 “Par Jūrmalas pilsētas teritorijas plānojuma grafiskās daļas, teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumu apstiprināšanu”, kurā veikti grozījumi ar Jūrmalas pilsētas domes 2016.gada 24.marta saistošajiem noteikumiem Nr.8 „Par Jūrmalas pilsētas teritorijas plānojuma grozījumu grafiskās daļas, teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumu apstiprināšanu”⁴ prasībām.

Ekspluatācijas noteikumu mērķis ir saglabāt, labiekārtot un uzturēt ūdens objektu izmantošanas principus, lai nepasliktinātu un uzlabotu ūdens kvalitāti (ūdens sastāva un īpašību raksturojumu, kas nosaka tā derīgumu konkrētam ūdens lietošanas veidam), nodrošinātu racionālu ūdens un bioloģisko resursu izmantošanu un aizsardzību, ievērojot tā ekoloģisko stāvokli un krastmalas aizsardzības prasības.

Materiālu sagatavoja un Ekspluatācijas noteikumus aktualizēja Jūrmalas pilsētas dome.

Dokumenta izstrādes laikā veiktas konsultācijas un uzklauti viedokļi no valsts un pašvaldības institūcijām, u.c. ieinteresētām personām.

Izmantota fotogrāfija no <https://www.jurmala.lv>.

Sagatavojot kartogrāfisko materiālu, atspoguļota aktuālā informācija par teritorijas pašreizējo un atļauto izmantošanu, dabai nozīmīgām teritorijām, kultūrvēsturiskiem objektiem, degradētām teritorijām, krastu tipiēm, publiski pieejamām krastmalām un citiem ekspluatācijā nozīmīgiem aspektiem.

Ekspluatācijas noteikumi tiek saskaņoti ar pašvaldībām, valsts zinātnisko institūtu „Pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un vides zinātniskais institūts”, Valsts vides dienesta Lielrīgas reģionālo vides pārvaldi un Dabas aizsardzības pārvaldi.

¹ <https://likumi.lv/ta/id/196472-noteikumi-par-udenstilpju-un-rupnieciskas-zvejas-tiesibu-nomu-un-zvejas-tiesibu-izmantosanas-kartibu>

² <https://likumi.lv/ta/id/270317-zemes-parvaldibas-likums>

³ <https://likumi.lv/ta/id/124798-udens-objektu-ekspluatācijas-apsaimniekošanas-noteikumu-izstrādes-kartiba>

⁴ <https://www.jurmala.lv/lv/teritorijas-planojums-teritorijas-izmantosanas-un-apbūves-noteikumi>

LIELUPES EKSPLUATĀCIJAS NOTEIKUMI

<u>1. Vispārīgie dati:</u>	
1.1. ūdens objekta nosaukums	Lielupes daļa no Rīgas jūras līča (0,0 pik.) līdz Kviešu ielai Jūrmalas valstspilsētā (29,00 pik.)
1.2. atrašanās vieta	Jūrmalas valstspilsētas un Rīgas valstspilsētas administratīvā teritorija ietilpstošā Lielupes daļa
1.3. ģeogrāfiskās koordinātas	X 313849,934 Y 486052,301
1.4. ūdenstilpes kods	38 (Ministru kabineta 2017. gada 4. jūlija noteikumi Nr. 403 „Noteikumi par ūdenstilpju klasifikatoru” ⁵)
1.5. upes baseins, kurā atrodas ūdens objekts	Lielupes baseins
1.5.1. upe, kur atrodas ūdens objekts	Lielupe
1.5.2. attālums no ietekas jūrā	Lielupes posma garums pa piketiem ir 28 850 m Jūrmalas valstspilsētas teritorijā
1.6. ūdens objekta veids	
1.6.1. dabīga ūdenstilpe	upe
1.6.2. dabīga ūdenstilpe ar mākslīgi mainītiem ūdens līmeņiem kopš ____ gada;	<i>nav attiecināms</i>
1.6.3. mākslīgs uzpludinājums (dīķis, ūdenskrātuve) kopš ____ gada	<i>nav attiecināms</i>
1.6.4. jaunveidots uzpludinājums (ūdenskrātuve, dīķis, kanāls)	<i>nav attiecināms</i>
1.7. ūdens objekta saimnieciskās izmantošanas veids	<ul style="list-style-type: none"> ▪ rekreācijai, atpūtai uz un pie ūdeņiem un peldvietu organizēšanai; ▪ amatierzvejai (makšķerēšanai); ▪ ūdenssportam, kuģošanas līdzekļu ūdensceļu koridoru, kuģošanas līdzekļu piestātņu un labiekārtojuma izvietojumam; ▪ peldbūvju izvietojumam, lai ierīkotu ar pakalpojumu sniegšanu saistītus objektus.
<u>2. Ūdens objekta raksturojums</u>	
<i>2.1. morfometriskais un hidroloģiskais raksturojums</i>	
2.1.1. ūdens objekta sateces baseins	Lielupes kopējais sateces baseins (Latvijā un Lietuvā) – 17 600 km ²

⁵ <https://likumi.lv/ta/id/292166-noteikumi-par-udenstilpju-klasifikatoru>

	Lielupes upju baseinu apgabala platība Latvijas teritorijā ir 8849 km ² .
2.1.2. baseina relatīvā mežainība (%)	Lielupes upju baseinu apgabala mežainība ir samērā augsta – 38%, tomēr mežiem klātās teritorijas izplatītas ļoti nevienmērīgi. Kopējā mežu platība ir ~3360 km ² ; Jūrmalas valstspilsētas posmā nav attiecināms
2.1.3. baseina relatīvā purvainība (%)	9; <i>Jūrmalas valstspilsētas posmā nav attiecināms</i>
2.1.4. pavasara palu maksimālais caurplūdums	
$Q_{1\%}$ (m ³ /s)	Lielupes vidējais gada caurplūdums ir 93,8 m ³ /s, notece 170 mm/gadā. Vidējais caurplūdums var ievērojami mainīties no gada gadā. Mazūdens gadā Lielupes vidējais caurplūdums var nokristies gandrīz uz pusi – līdz 60 m ³ /s, savukārt daudzūdens gadā upes vidējais caurplūdums var pārsniegt 180 m ³ /s.
$Q_{5\%}$ (m ³ /s)	
2.1.5. vasaras minimālais caurplūdums	
$Q_{\min 30d. 95\%}$ (m ³ /s)	Nav datu
$Q_{\text{ekol.}}$ (m ³ /s)	93,8 ⁶
2.1.6. normālais ūdens līmenis (NŪL) (m) Latvijas augstumu sistēmā (LAS)	Lielākā upe ir Lielupe, kas ir otra lielākā Latvijas upe aiz Daugavas. Lielupes garums Latvijas teritorijā ir 119 km, kopējais – 130 km. Par Lielupes sākumu uzskata Mūsas un Mēmeles sateces vietu leļpus Bauskas, šeit upes ūdens līmenis parasti ir daži metri virs jūras līmeņa. No šīs vietas virzienā uz upes grīvu Lielupes kritums ir 5 – 10 cm/km. ⁶
2.1.7. zemākais ūdens līmenis (ZŪL) (m) Baltijas augstumu sistēmā	-0,6 (2006.g.)
2.1.8. augstākais (plūdu) 1 % ūdens līmenis (AŪL) (m) Latvijas augstumu sistēmā	+2,24m vjl (1924.g. posmā no Slokas līdz grīvai)
2.1.9. kopējais ūdens objekta tilpums normālam ūdens līmenim (tūkst. m ³)	<i>Nav attiecināms</i>
2.1.10. lietderīgais tilpums (tūkst. m ³)	<i>Nav attiecināms</i>
2.1.11. virsmas laukums normālam ūdens līmenim (ha)	Lielupes ūdens platība Jūrmalas valstspilsētas teritorijā 1011 ha un Rīgas valstspilsētas teritorijā 7.2 ha
2.1.12. ūdens objekta garums (km)	Lielupes garums Latvijas teritorijā ir 119 km, kopējais – 130 km

⁶ Lielupes upju baseinu apgabala apsaimniekošanas plāns 2016.-2021.gadam

2.1.13. ūdens objekta lielākais platums (km)	Pie Jūrmalas valstspilsētas robežas ~0,45 km
2.1.14. ūdens objekta vidējais dziļums (m)	Nav metodikas vidējā dziļuma aprēķinam; 8 – 12 m, vietām 15 – 20 m ⁶
2.1.15. ūdens objekta maksimālais dziļums (m)	~15 m
2.1.16. krasta līnijas garums (km)	Kreisajā krastā – 45,8 km Labajā krastā – 45,2 km Jūrmalas valstspilsētas teritorijā 30 km
2.1.17. seklūdens zonas (dziļums mazāks par 0,5 m) platība	<i>Nav attiecināms</i>
2.1.18. ilggadīgā vidējā notece gadā ūdens objektā (milj. m ³)	Dati nav pieejami Lielupes baseina apsaimniekošanas plānā. 3.5 km ³ , ar amplitūdu no 1.9 km ³ līdz 5.9 km ³ gadā ⁷
2.1.19. ietekmēto zemju platība normālam ūdens līmenim (ha)	<i>Nav attiecināms</i>
2.2. ūdens objekta ekoloģiskā stāvokļa raksturojums	
2.2.1. prioritārie ūdeņi (ūdens objekta atbilstība normatīvo aktu prasībām par virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti)	Saskaņā ar Ministru kabineta 2002.gada 12.marta noteikumiem Nr.118 „Noteikumi par virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti” ⁸ Lielupe ir noteikta par prioritārajiem karpveidīgo zivju ūdeņiem.
2.2.2. ūdens objekta hidroloģiskā režīma ietekme uz piegulošo platību gruntsūdens līmeņiem	
<p>Lielupes hidroloģisko režīmu ūdens objektā nosaka ģeogrāfiskie apstākļi un upes konfigurācija grīvā, pirms ietekas Rīgas jūras līcī. Sākot no Jelgavas, Lielupe tek pa piejūras zemieni – Tīreļu līdzenumu, līdz sasniedz Sloku, kur mainās ģeoloģiskie apstākļi. Pirms Slokas upei ceļu uz jūru aizšķērso pamatiežu dolomītu kāpsle – Jāņraga sēklis un kāpas, kā rezultātā Lielupe pirms Slokas pagriežas A virzienā un apmēram 30 km līdz grīvai tā plūst paralēli jūras krastam starp kāpu rindām.</p> <p>Gruntsūdens līmenis ūdens objekta teritorijā pārsvarā atrodas 0,5 – 2,0 m. Kāpu masīvos gruntsūdens dziļums var sasniegt 8-10 m. Pirmais ūdeni saturošais horizonts ir kvartāra perioda Litorīnas jūras aluviālie un eolie smilšainie nogulumu (aQIV, eQIV). Hidroģeoloģiskos apstākļus teritorijā nosaka reljefs un labi filtrējošo smilšaino grunšu izplatība. Gruntsūdeņi barojas no nokrišņiem un virszemes ūdeņiem, gruntsūdeņu atslodze notiek Rīgas jūras līcī un Lielupē. Uz D no dzelzceļa līnijas Rīga – Tukums gruntsūdens plūsmas virziens ir Lielupes virzienā, savukārt teritorijā uz Z no dzelzceļa līnijas – jūras virzienā.</p> <p>Virszemes ūdeņu režīms Lielupē vāji ietekmē apstākļus gruntsūdens horizontā. Pazemes ūdeņu horizonta, dziļāka par gruntsūdeni, hidroloģiskie apstākļi nav atkarīgi no Lielupes hidroloģiskā režīma.</p>	

⁷ <http://www.upes.lv/informacija/lielupes-baseins/>

⁸ <https://likumi.lv/ta/id/60829-noteikumi-par-virszemes-un-pazemes-udenu-kvalitati>

2.2.3. hidrobiocenožu raksturojums, tajā skaitā dati par kopējo un virsūdens aizaugumu (%)

Lielupe posmā no Slokas līdz grīvai ir antropogēni ietekmēta upe ar paaugstinātu biogēno elementu - fosfora un slāpekļa koncentrāciju. Šajā posmā dominē gliemeži *Gastropodia* grupa ar konstatētajām sugām *Viparus contectus*, *Viviparus viviparus*, *Radix ovata*, *Radix auricularia*. No pārējām pārstāvētajām sugām lielākā skaitā konstatētas viendienītes *Baetidae*, ūdens ēzeliši *Asellus aquaticus*, dēles *Erpophbella sp.* un stobriņtārpi *Tubificidae*. Šāds sugu sastāvs liecina par pastāvīgu antropogēno piesārņojumu.

Pie Gātes caurtekas konstatēta daudzveidīga gliemežu fauna (dominē *Viviparus viviparus*, *Radix auricularia*). Uz kopējā fona izceļas dēles *Erbobdella octoculata* un ūdens ēzeliši *Asellus aquaticus*, kas liecina par antropogēnā piesārņojuma klātbūtni. Pie Majoriem sugu sastāvs upē ir nabadzīgs, šeit dominē mainīgā sēgliemene *Dreissena polymorpha* un dažas atsevišķas gliemežu sugas — pārsvarā *Radix ovata* un *Bithynia tentaculata*.

Aizauguma pakāpe Lielupē ir mainīga. Lielākā aizauguma pakāpe ir vērojama Lielupes posmā no Gātciena līdz Slokai. Šajā posmā Lielupes dziļums samazinās un pieaug aizauguma pakāpe. Piekrastes joslā dominē makrofīti — niedres (*Phragmites australis*), atsevišķās vietās dzeltenās lēpes (*Nuphar lutea*) un raglape (*Ceratophyllum demersum*). Šo sugu klātbūtne norāda uz to, ka antropogēnā ietekme upē ir būtiska. Lielupes gultnē upes posmā pie Slokas augu praktiski nav.

Lielupes fitoplanktonu raksturo sezonālas variācijas. Vasaras sākumā Lielupe pie Gātes caurtekas un pie Majoriem — fitoplanktona cenozē dominē kripofīti – kramaļģes. Vasaras vidū Lielupē pie Gātes caurtekas un Majoriem konstatēta masveida zaļāļģu savairošanās. Vasarā hlorofila koncentrācijas vidēji augstas ir pie Majoriem, augstas — pie Gātes caurtekas. Vasaras beigās hlorofila un biomasas rādītāji sasniedz vidēji augstas vērtības. Biocenzē pārsvarā dominē kramaļģes un kripofītaļģes. Atsevišķos gadījumos pie Majoriem ir konstatētas potenciāli toksiskās zilaļģes, nelielā skaitā arī pie Gātes caurtekas. Noteiktie rādītāji liecina par eitrofikācijas tendencēm posmā no Gātes caurtekas līdz Majoriem.

2.2.4. ihtiofaunas raksturojums

Lielupes zivju faunas veidošanos nosaka tās raksturlielumi. Lielupes lejtecē ir plata potamāla tipa ūdenstece, kurā dominē lēnteču biotopi, savukārt Lielupes augštecē augšpus Mežotnes un tās baseina ūdenstecēs sastopami arī ritrāla tipa biotopi. Lielupe ir savienota ar Rīgas jūras līci, Babītes ezeru un Daugavas lejteci. Iepriekšminētie faktori nosaka, ka Lielupē var būt sastopama lielākā daļa no Latvijai raksturīgajām saldūdens un ceļotājzivju sugām, kā arī atsevišķas jūrai raksturīgo sugu zivis.

Lielupes lejtecē Jūrmalas valstspilsētas teritorijā var būt sastopamas vairāk nekā 30 Lielupē un ar to savienotajos ūdeņos konstatētās zivju sugas (sugas uzskaitītas alfabēta secībā): akmeņgrauzis *Cobitis taenia*, asaris *Perca fluviatilis*, ausleja *Leucaspius delineatus*, ālants *Leuciscus idus*, bārdainais akmeņgrauzis *Barbatula barbatula*, deviņadatu stagers *Pungitius pungitius*, karpa *Cyprinus carpio*, karūsa *Carassius carassius*, kaze *Pelecus cultratus*, ķīsis *Gymnocephalus cernua*, lasis *Salmo salar*, līdaka *Esox lucius*, līnis *Tinca tinca*, plaudis *Abramis brama*, pīkste *Misgurnus fossilis*, plekste *Platichthys flesus*, plicis *Blicca bjoerkna*, rauda *Rutilus rutilus*, rudulis *Scardinius erythrophthalmus*, salaka *Osmerus eperlanus*, salate *Leuciscus aspius*, sams *Silurus glanis*, sapals *Squalius cephalus*, sīga *Coregonus spp.*, spidiļķis *Rhodeus sericeus*, strauta nēģis *Lampetra planeri*, sudrabkarūsa *Carassius gibelio*, taimiņš *Salmo trutta*, trīsadatu stagers *Gasterosteus aculeatus*, upes nēģis *Lampetra fluviatilis*, vēdzele *Lota lota*, vīķe *Alburnus alburnus*, vimba *Vimba vimba*, zandarts *Sander lucioperca*, zutis *Anquilla anquilla* u.c.

Šo noteikumu kontekstā par prioritārajām zivju sugām var uzskatīt Lielupes lejtecē zivsaimnieciski svarīgākās zivju sugas un nozīmīgākās aizsargājamo zivju sugas. Rūpnieciskā zveja Lielupē netiek veikta. Spriežot pēc vēsturiskajiem nozvejas datiem, informācijas par makšķernieku lomiem Lielupes baseinā organizētajā licencētajā makšķerēšanā, kā arī informācijas par makšķernieku lomiem citās lielajās upēs, var secināt, ka lomu pamatmasu

veido 5 – 6 sugu zivis: līdaka, rauda, asaris, plaudis, plicis un sudrabkarūsa. To migrācijas laikā makšķerēšanā nozīmīgas ir arī vimbas un salakas. Par sugu aizsardzībā nozīmīgākajām sugām var uzskatīt anadromās sugas (lasis, taimiņš un upes nēģis), kas iekļauti vairākos nacionālajos un starptautiskajos sugu aizsardzības normatīvajos aktos, un zuti, kuru Eiropas populācijas saglabāšanai tiek veikti Eiropas Savienības mēroga pasākumi. Citu aizsargājamo sugu (akmeņgrauzis, spidiļķis u.c.) populāciju saglabāšanā Lielupes lejteces nozīme ir neliela.

2.2.5. ekoloģiskā stāvokļa vērtējums un to ietekmējošie faktori

Visu Lielupes upju baseinu apgabala pārrobežu upju ūdens objektu ķīmiskā kvalitāte, pēc Lietuvas Vides aģentūras sniegtajiem datiem, ir vērtējama kā laba. Uz Lielupes apsaimniekošanas plāna izstrādes brīdi nav bijusi pieejama informācija par ķīmiskās kvalitātes novērtējumā izmantotajiem rādītājiem Lietuvas teritorijā, kā arī par ūdens objektu apsekojumu biežumu ar mērķi noteikt prioritāro vielu koncentrācijas ūdenī. Latvijas teritorijā visu pārrobežu ūdens objektu, kuros ir veikts prioritāro vielu monitorings ūdenī, ķīmiskā kvalitāte ir novērtēta kā laba.

Vērtējot ūdeņu kvalitātes stāvokli un tā atbilstību izvirzītajiem mērķiem, tiek novērtēts, kuriem ūdens objektiem pastāv risks nesasniegt izvirzītos vides kvalitātes mērķus, kas tiek saukts par “riska novērtējumu”. Tas balstās uz esošā stāvokļa un slodžu analīzes rezultātiem. Taču tā kā upju baseinu apgabali ir dinamiskas sistēmas, kas reaģē uz virkni faktoru, īpaši, nozaru ekonomisko attīstību, vides likumdošanas prasību ieviešanu, līdz ar to slodzes uz ūdens objektiem un to stāvoklis var laika gaitā mainīties.⁶

2.3. ūdens objekta un tā piekrastes joslas saistība ar aizsargājamām teritorijām un aizsargājamiem dabas objektiem

Dabas parks “Ragakāpa”⁹

Dabas parks “Ragakāpa” atrodas Jūrmalas valstspilsētas A daļā, Lielupes grīvas kreisajā krastā, dibināts 1962.gadā. Šī ir viena no 13 īpaši aizsargājamām dabas teritorijām, kas atrodas Latvijas jūras piekrastē un otra lielākā īpaši aizsargājamā dabas teritorija Jūrmalas valstspilsētas administratīvajās robežās. Parks ir nozīmīga mežaino jūrmalas kāpu aizsardzības vieta, tur kāpās atrodas vecas priežu audzes, kas vietām atbilst dabisko meža atslēgas biotopu kritērijiem. Dabas parka kopējā platība ir 150 hektāri. Parks iekļauts Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (*NATURA 2000*) sarakstā.

Dabas parkam “Ragakāpa” ir izstrādāts dabas aizsardzības plāns 2019. – 2031. gadam un individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi (Ministru kabineta 2021.gada 28.janvāra noteikumi Nr.63 “Dabas parka “Ragakāpa” individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi”¹⁰).

Dabas liegums “Lielupes grīvas pļavas”¹¹

Dabas liegums “Lielupes grīvas pļavas” izveidots 2004.gadā 277 ha platībā, lai aizsargātu pļavas Lielupes krastos. Liegums atrodas Jūrmalas valstspilsētā un sastāv no 6 teritorijām abos upes krastos. Teritorija veidota, lai aizsargātu Lielupes grīvā sastopamu Latvijā ļoti retu un izzūdošu pļavu veidu – jūrmalas palieņu pļavas, pļavas ar zilgano molīniju u.c. (kopā 11 veidu), gan arī īpaši retu augu sugu – purva mātsakni, kam šeit ir Latvijā bagātākā atradne. Lieguma teritorijā ir sastopamas arī 12 citas Latvijā īpaši aizsargājamas augu sugas. Liegums iekļauts Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (*NATURA 2000*) sarakstā.

Dabas liegumam “Lielupes grīvas pļavas” nav spēkā esošs dabas aizsardzības plāns (dabas aizsardzības plāna darbības termiņš dabas liegumam „Lielupes grīvas pļavas” bija pagarināts

⁹ <https://www.daba.gov.lv/lv/ragakapa>

¹⁰ <https://likumi.lv/ta/id/320609-dabas-parka-ragakapa-individualie-aizsardzibas-un-izmantosanas-noteikumi>

¹¹ <https://www.daba.gov.lv/lv/lielupes-grivas-plavas>

līdz 2013.gada 31.decembrim saskaņā ar vides ministra 2010.gada 6.janvāra rīkojumu Nr.2 „Par dabas aizsardzības plāna darbības termiņa pagarināšanu”); individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi nav izstrādāti, spēkā Ministru kabineta 1999.gada 15.jūnija noteikumi Nr.212 "Noteikumi par dabas liegumiem"¹² un Ministru kabineta 2010.gada 16.marta noteikumi Nr. 264 "Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi"¹³.

Dabas parks “Piejūra”¹⁴

Dabas parks “Piejūra” izveidots 1962.gadā no Vecākiem līdz Gaujas grīvai, lai saglabātu kāpu mežus, priekškāpas un pludmali, kuriem ir liela nozīme piekrastes dabas saglabāšanā un iedzīvotāju atpūtas nodrošināšanā. 1999. gadā dabas parku paplašināja no Vakarbuļļiem līdz Inčupei. Atrodas Lielupes grīvas labajā pusē. Teritorija veidota daudzu retu piejūras biotopu aizsardzībai, mezotrofu ezeru ar oligotrofu līdz mezotrofu augu sabiedrībām minerālvielām nabadzīgās ūdenstilpēs un to krastmalās. Īpaši nozīmīgi ir tādi biotopi kā embrionālās kāpas, priekškāpas, mežainas jūrmalas kāpas un veci boreāli meži. Sauszemes kopplatība ir apmēram 4103 ha un kas aizņem ap 38 km garu un 0,5–2 km platu joslu Rīgas jūras līča krastā no Vakarbuļļiem līdz Inčupei. Tā skar 3 lielu upju (Lielupes, Daugavas un Gaujas) grīvas. Dabas parks iekļauts Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (*NATURA 2000*) sarakstā.

Lielupes grīvas labajā krastā Rīgas valstspilsētas administratīvajā teritorijā, dabas parka “Piejūra” sastāvā ietilpst dabas lieguma zona Vakarbuļļos. Vakarbuļļi ir viena no nedaudzām vietām Latvijā, kur sastopami piejūras zālāji (aizsargājamo zālāju biotopu teritorijas) ar tiem raksturīgām augu sugām - zemeņu āboliņu, jūrmalas pienzāli, purva pieneni, jūrmalas armēriju u.c. Šī teritorija ir viena no trīs purva mātsaknes atradnēm Latvijā. Īpaši atzīmējama Vakarbuļļu Piejūras zālāju nozīmība *purva mātsaknes* dzīvotņu aizsardzībā. Vakarbuļļu Piejūras zālāji un ārpus dabas parka esošās Jūraslejas pļavas ir nozīmīgas teritorijas jumstiņu gladiolas dzīvotnes. Zālāju lielākās plātības, kas sastopamas dabas parkā, atrodas Vakarbuļļu un Daugavgrīvas pļavās. Atzīmējams, ka Vakarbuļļu pļavām piemīt augsta ainaviskā vērtība.

Dabas parkam “Piejūra” ir izstrādāts dabas aizsardzības plāns 2020. – 2031. gadam un individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi, Ministru kabineta 2021.gada 9.novembra noteikumi Nr.740 “Dabas parka "Piejūra" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi”¹⁵.

Dabas liegums “Darmšates priežu audze”¹⁶

Dabas liegums ”Darmšates priežu audze” atrodas Jūrmalas valstspilsētas D daļā, Lielupes upes labajā krastā. Teritorija dibināta 1977.gadā, lai aizsargātu īpatnēju priežu audzi, kas sēta 20. gs. sākumā no Vācijas ievestām sēklām. Dabas liegumā priedes ir vairāk nekā 120 gadu vecas. Priežu audze ir neizdevies mēģinājums 20.gs. sākumā ieaudzēt Latvijas klimatiskajiem apstākļiem neatbilstošās Darmšates priedes. Šī ir viena no 4 un pati mazākā īpaši aizsargājamām dabas teritorija, kas atrodas Jūrmalas valstspilsētas administratīvajās robežās. Dabas lieguma kopējā platība ir tikai 4,9 hektāri. Liegums nav iekļauts Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (*NATURA 2000*) sarakstā.

Dabas liegumam “Darmšates priežu audze” nav spēkā esošs dabas aizsardzības plāns (iepriekšējam dabas aizsardzības plānam darbības termiņš 2006. - 2016.gadam); individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi nav izstrādāti, spēkā Ministru kabineta 1999.gada 15.jūnija noteikumi Nr.212 "Noteikumi par dabas liegumiem"¹⁶ un Ministru kabineta 2010.gada 16.marta noteikumi Nr. 264 "Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie

¹² <https://likumi.lv/ta/id/20083-noteikumi-par-dabas-liegumiem>

¹³ <https://likumi.lv/ta/id/207283-ipasi-aizsargajamo-dabas-teritoriju-visparejie-aizsardzibas-un-izmantosanas-noteikumi>

¹⁴ <https://www.daba.gov.lv/lv/piejura>

¹⁵ <https://likumi.lv/ta/id/327523-dabas-parka-piejura-individualie-aizsardzibas-un-izmantosanas-noteikumi>

¹⁶ <https://www.daba.gov.lv/lv/darmstates-priezu-audze>

aizsardzības un izmantošanas noteikumi"¹⁷.

Ģeoloģisks un ģeomorfoloģisks dabas piemineklis "Bullu kāpas"¹⁷

Ministru kabineta 2019.gada 17.decembra noteikumiem Nr. 683 "Grozījumi Ministru kabineta 2001.gada 17.aprīļa noteikumos Nr.175 "Noteikumi par aizsargājamiem ģeoloģiskajiem un ģeomorfoloģiskajiem dabas pieminekļiem"¹⁸ piešķirts valsts nozīmes īpaši aizsargājams statuss dabas piemineklim "Bullu kāpas" (iepriekš - vietējas nozīmes dabas objekts "Baltā kāpa").

Spēkā esoši Ministru kabineta 2019.gada 17.decembra noteikumi Nr.684 "Ģeoloģiskā un ģeomorfoloģiskā dabas pieminekļa "Bullu kāpas" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi"¹⁹.

Bullu kāpas ir Bolderājas—Priedaines kāpu grēdas galējais rietumu gals, kas beidzas ar 15 - 20 m augstu atsegumu, ko pastāvīgi apskalo Lielupe, atrodas 4 kilometrus no Priedaines dzelzceļa stacijas Lielupes krastā. Īpaši aizsargājamais dabas objekts atrodas gan Jūrmalas valstspilsētas pašvaldības, gan Rīgas valstspilsētas pašvaldības administratīvajā teritorijā. Kāpas atsegums atrodas Jūrmalas valstspilsētas teritorijā Lielupes labajā krastā starp Priedaini un Vārnukrogu. Bullu kāpa ir asimetriska vaļņveida kāpa ar 100 - 200 m lēzenu ziemeļu nogāzi un 30 - 50 m stāvu dienvidu nogāzi. Absolūtais augstums ir 20 - 21 m v.j.l.²⁰ Veidojusies Lielupes krastā pēc tam, kad Lielupe 1757.gadā pārrāva zemes šaurumu, izveidojot jaunu ieteku jūrā, vējam lielas smilšu masas pārvietojot iekšzemes virzienā.

Dabas liegums "Babītes ezers", NATURA 2000 teritorija²¹

Ministru Kabineta 1999.gada 15.jūnija noteikumi Nr.212 "Noteikumi par dabas liegumiem"¹³ ar grozījumiem. Dabas liegums dibināts 1957.gadā. Spēkā esoši dabas lieguma "Babītes ezers" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi, kas apstiprināti ar Ministru kabineta 2011.gada 24.maija noteikumiem Nr.409²².

Saskaņā ar Ministru kabineta 2011.gada 24.maija noteikumu Nr.409 2. punktu dabas liegums ir izveidots, lai saglabātu ūdensputniem nozīmīgu barošanās, ligzdošanas un spalvu mešanas vietu, nozīmīgu atpūtas vietu migrācijas laikā, kā arī lai aizsargātu Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamus biotopus (dabīgi eitrofi ezeri ar iegrimušo ūdensaugu un peldaugu augāju un upju palieņu pļavas) un putnu sugas – mazo gauru, jūras ērgli, mazo zīriņu un citas.

Varkaļu kanāls ir Babītes ezera noteka uz Lielupi. Kanāls izveidots 1988.gadā ar mērķi uzlabot ūdens apmaiņu Babītes ezerā – lai mazinātu sāļā jūras ūdens ieplūdi ezerā un stabilizētu ezera līmeni, tika ierīkotas slūžas, kas šobrīd netiek ekspluatētas. Pašvaldībām sadarbojoties ir izvērtējami Varkaļu kanāla slūžu darbības atjaunošanai nepieciešamie pasākumi.

Uz Varkaļu kanālu attiecināmi Jūrmalas pilsētas domes 2019.gada 19. decembra saistošie noteikumi Nr.53 "Par licencēto makšķerēšanu Varkaļu kanālā"²³, kas nosaka kārtību, kādā organizē licencēto makšķerēšanu Jūrmalas valstspilsētas pašvaldības administratīvajā teritorijā esošajā Varkaļu kanālā makšķerēšanas zonā. Makšķerēšanu Varkaļu kanālā tiek organizēta saskaņā ar biedrības "Vides Aizsardzības Asociācija" izstrādāto un Ministru kabineta noteiktajā

¹⁷ <https://www.daba.gov.lv/lv/bullu-kapas>

¹⁸ <https://likumi.lv/ta/id/7487-noteikumi-par-aizsargajamiem-geologiskajiem-un-geomorfologiskajiem-dabas-pieminekliem>

¹⁹ <https://likumi.lv/ta/id/311571-geologiska-un-geomorfologiska-dabas-pieminekla-bullu-kapas-individualie-aizsardzibas-un-izmantosanas-noteikumi>

²⁰ Latvijas daba. 1. sējums. Rīga : Preses nams. 1994. 110. lpp.

²¹ <https://www.daba.gov.lv/lv/babites-ezers>

²² <https://likumi.lv/ta/id/231168-dabas-lieguma-babites-ezers-individualie-aizsardzibas-un-izmantosanas-noteikumi>

²³ <https://likumi.lv/ta/id/311780-par-licenceto-makskeresanu-varkalu-kanala>

kārtībā saskaņoto nolikumu par licencēto makšķerēšanu Varkaļu kanālā.	
2.4. ūdens līmeņa regulēšanas būvju raksturojums	<i>nav attiecināms</i>
<u>3. Ūdens objekta ekspluatācijas nosacījumi</u>	
3.1. hidrotehnisko būvju ekspluatācijas nosacījumi	<i>nav attiecināms</i>
3.1.1. noteces regulēšanas pasākumi	<i>nav attiecināms</i>
3.1.2. hidromezgla darbība ārkārtējos (plūdu) apstākļos	<i>nav attiecināms</i>
3.1.3. minimālā vai ekoloģiskā caurplūduma tehniskais nodrošinājums	<i>nav attiecināms</i>
3.1.4. ūdens resursu izmantošana mazūdens periodā	<i>nav attiecināms</i>
3.1.5. darbības ierobežojumi zivju nārsta periodā	
<p>Lielupes lejtece atrodas ceļotājzivju migrācijas ceļā. Attiecīgi šo noteikumu kontekstā zivju nārsta periodā nepieciešams iekļaut gan zivju nārsta laiku, gan laiku, kad norisinās ceļotājzivju nārsta migrācija. Nārsta un nārsta migrācijas laiks ir mainīgs un atkarīgs no konkrētā gada apstākļiem. Balstoties uz līdzšinējo pieredzi, par nārsta periodiem Lielupē var uzskatīt dažādu sugu saldūdens zivju nārsta maksimuma laiku no 1. aprīļa līdz 20.jūnijam, vimbu pavasara nārsta migrācijas maksimumu no 15.aprīļa līdz 15.maijam, ceļotājzivju rudens migrācijas maksimumu no 1. oktobra līdz 15. novembrim un salaku nārsta migrācijas un nārsta laiku no 1.februāra līdz 15.aprīlim.</p> <p>Lielupes lejtece faktiski visā tās garumā (izņemot atsevišķas vietas, kur krastu pārveidojumu dēļ upes krastu tuvumā nav ūdensaugu joslas) ir piemērota saldūdens zivju nārstam un mazuļu attīstībai. Attiecīgi prioritāro zivju nārsta vietu izdalīšana šajos noteikumos nav iespējama. Lielupes lejteces lielā platuma dēļ faktiski nav iespējams izdalīt arī prioritāros ceļotājzivju migrācijas ceļus. Veicot ostas padziļināšanas darbus, tie jāsaņem normatīvos aktos paredzētā kārtībā.</p>	
Ierobežojumi rekreācijai un sporta pasākumiem	
<p>Prioritārajā saldūdens zivju nārsta laikā sporta un rekreācijas pasākumus vēlams organizēt vietās, kur ir izveidota sporta un rekreācijas infrastruktūra. Lielās saldūdens zivju nārsta vietu platības dēļ vērā ņemama sporta un rekreācijas aktivitāšu ietekme uz saldūdens zivju dabisko atražošanu ir maz ticama. Attiecīgi šīs prasības izpilde ir vēlama, taču ne obligāta.</p>	
Ierobežojumi makšķerēšanai (arī makšķerēšanas sacensību rīkošanai)	
<p>Makšķerēšanas kārtību Lielupē nosaka Ministru kabineta 2015.gada 22.decembra noteikumi Nr.800 „Makšķerēšanas, vēžošanas un zemūdens medību noteikumi”²⁴. Minēto noteikumu prasības kopumā ir pietiekamas zivju nārsta aizsardzības nodrošināšanai. Ņemot vērā salīdzinoši lielo saldūdens zivju nārsta vietu platību Lielupes lejtecē papildu ierobežojumu noteikšana šajos noteikumos nav nepieciešama.</p> <p>Ceļotājzivju rudens nārsta migrācijas laikā no 1.oktobra līdz 15.novembrim Lielupes lejtecē nav vēlama spinningošanas un citu makšķerēšanas sacensību rīkošana, kurās pastāv augsts lašu un taimiņu nejaušas noķeršanas risks. Ņemot vērā to, ka makšķerēšanas sacensību nolikumi ir jāsaņem ar vairākām institūcijām, citu makšķerēšanas sacensību ierobežojumu noteikšana</p>	

²⁴ <https://likumi.lv/ta/id/279205-makskeresanas-vezosanas-un-zemudens-medibu-noteikumi>

<p>zivju nārsta laikā šajos ekspluatācijas noteikumos nav nepieciešama.</p> <p>Spēkā esoši Jūrmalas pilsētas domes 2019.gada 19.decembra saistošie noteikumi Nr.53 "Par licencēto makšķerēšanu Varkaļu kanālā"²⁵, kas nosaka kārtību, kādā organizē licencēto makšķerēšanu Jūrmalas valstspilsētas pašvaldības administratīvajā teritorijā esošajā Varkaļu kanālā makšķerēšanas zonā. Licencēto makšķerēšanu Varkaļu kanālā makšķerēšanas zonā organizē saskaņā ar biedrības "Vides Aizsardzības Asociācija" izstrādāto un Ministru kabineta noteiktajā kārtībā saskaņoto nolikumu par licencēto makšķerēšanu Varkaļu kanālā. Tiesību akts zaudē spēku 2024.gada 1.janvārī.</p>
<p>Citi ierobežojumi</p>
<p>Saldūdens zivju nārsta laikā no 1.aprīļa līdz 20.jūnijam nav pieļaujami būvniecības, padziļināšanas, smilšu ieguves u.c. darbi, kas tieši vai netieši saistīti ar ūdensaugu joslu Lielupes lejteces krasta tuvumā, izņemot normatīvos aktos paredzētās saskaņotās darbības.</p> <p>Ceļotājzivju rudens un pavasara migrācijas laikā no 1.oktobra līdz 15.novembrim un no 15.aprīļa līdz 15.maijam, kā arī salaku nārsta migrācijas un nārsta laikā no 1.februāra līdz 15.aprīlim nav pieļaujami būvniecības, padziļināšanas, smilšu ieguves un citi darbi Lielupes centrālajā straumē (upes vidus daļā). Šajā laika periodā nepieciešams ierobežot arī būvniecības un citus darbus, kas potenciāli saistīti ar ūdens kvalitātes pasliktināšanos vai būtisku trokšņa emisiju (pāļu dzīšana u.c.). Darbus saskaņo normatīvos aktos noteiktā kārtībā.</p>
<p>3.2. saimnieciskās darbības nosacījumi:</p>
<p>3.2.1. Kuģošanas līdzekļu satiksme;</p> <p>3.2.2. Lielupes un tās piekrastes zonas rekreatīvā potenciāla saglabāšana un palielināšana;</p> <p>3.2.3. Lielupes zivsaimnieciskā potenciāla saglabāšana un palielināšana;</p> <p>3.2.4. Lielupes un tai piegulošo teritoriju floras un faunas eksistences un daudzveidības nodrošināšana;</p> <p>3.2.5. Lielupes krastos esošo īpaši aizsargājamo teritoriju aizsardzība un saglabāšana, vienlaicīgi nodrošinot to pieejamību sabiedrībai;</p>
<p>3.2.1. ūdens objekta izmantošana ekspluatācijas noteikumos paredzētās saimnieciskās darbības veikšanai</p>
<p>3.2.1.1. Lielupe un tās piekrastes zona var tikt izmantota rekreācijai (peldvietas un atpūta uz ūdeņiem), sportam (ūdenssportam) kuģošanas līdzekļu piestātņu izvietojumam, kuģošanas līdzekļu satiksmei un zvejai, kā arī citiem rekreācijas veidiem, ja tie nav pretrunā ar šiem noteikumiem un citiem spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem un šajos noteikumos izvirzītajiem Lielupes ekspluatācijas noteikumiem.</p> <p>3.2.1.2. Šo noteikumu 1.7.punktā minētie rekreācijas veidi tiek organizēti vietās, kur tas paredzēts šo noteikumu pielikumā Lielupes izmantošanas plāns, kā arī vietās, kas ir noteiktas pašvaldību teritorijas plānojumos, un citās vietās, ja tas nav pretrunā ar šajos noteikumos izvirzītajiem Lielupes izmantošanas veidiem.</p> <p>3.2.1.3. Makšķerēšana tiek veikta atbilstoši Ministru kabineta 2015.gada 22.decembra noteikumu Nr.800 „Makšķerēšanas, vēžošanas un zemūdens medību noteikumi”²⁵ prasībām.</p> <p>3.2.1.4. Zvejniecības likuma²⁶ 16.panta 4.daļa nosaka, ka Lielupē rūpnieciskā zveja ir aizliegta, izņemot zušu, nēģu un stagaru specializētu zveju, zveju īpašos nolūkos un zinātniskās izpētes nolūkos.</p> <p>3.2.1.5. Lielupes krastos zemes īpašnieks (vai valdītājs) var ierīkot labiekārtotas peldvietas šajos noteikumos un pašvaldību teritorijas plānojumā noteiktajās vietās. Jaunu</p>

²⁵ <https://likumi.lv/ta/id/311780-par-licenceto-maksskeresanu-varkalu-kanala>

²⁶ <https://likumi.lv/ta/id/34871-zvejniecibas-likums>

peldvietu ierīkošana jāveic atbilstoši Ministru kabineta 2017.gada 28.novembra noteikumiem Nr.692 "Peldvietas izveidošanas, uzturēšanas un ūdens kvalitātes pārvaldības kārtība"²⁷, kas nosaka peldvietu izveidošanas un uzturēšanas kārtību, kā arī peldvietu drošības prasības un peldvietu higiēnas prasības, to ierīkošana jāveic arī saskaņā ar Jūrmalas pilsētas domes 2017.gada 12.janvāra saistošo noteikumu Nr.3 "Par Jūrmalas pilsētas pludmales un peldvietu izmantošanu"²⁸ noteikto kārtību un prasībām.

3.2.2. piekrastes platību izmantošana ūdens objekta aizsargjoslā

Lielupei pieguļošās sauszemes teritorijas izmantojamas atbilstoši Jūrmalas valstspilsētas teritorijas plānojumā noteiktajai šo teritoriju izmantošanai un apbūves noteikumiem un šiem Eksploatācijas noteikumiem.

Dabīgo krasta ainavu aizsardzībai un ekspozīcijai, kā arī tauvas joslas principu nodrošināšanai akvatorijā var izvietot krastmalas laipas (ietves), piestātnes, izstrādājot atbilstošu labiekārtojuma vai būvprojektu.

Lielupes gultnes izmaiņas pieļaujamas tikai gultnes aizsērējuma tīrīšanai un kuģošanas ceļu padziļināšanai, kā arī, ja tās neizsauc videi nelabvēlīgas izmaiņas un tās tiek veiktas saskaņā ar pastāvošā kārtībā apstiprinātu projektu.

Teritorijas labiekārtošanā ūdens objekta aizsargjoslā ievēro šādus noteikumus:

- ja teritorijas labiekārtošana ietver būtisku zemesdzes pārvietošanu un reljefa pārveidošanu, stādījumu veikšanu vai mazo arhitektūras formu izvietojumu ar nolūku ierīkot teritoriju rekreācijas un atpūtas vajadzībām, valsts un pašvaldības institūcijas var izvirzīt prasības virszemes ūdens objekta aizsargjoslas labiekārtojumam un apstādījumu sistēmas plānojumam.
- piekrastes platību izmantošana veicama, ievērojot aprobežojumus un izņēmumus, kas jāievēro ūdens objekta aizsargjoslā, saskaņā ar Aizsargjoslu likuma²⁹ 36. un 37.pantu, tajā skaitā applūstošajās teritorijās aizliegts veikt teritorijas uzbēršanu.
- Lielupes aizsargjoslas stāvokļa kontroli Jūrmalas valstspilsētas daļā savas kompetences ietvaros veic valsts institūcijas, t.sk. Valsts vides dienests un Jūrmalas pašvaldības institūcijas .
- gar Lielupes krastu ir noteikta 10 m plata tauvas josla³⁰, kas nav jānorobežo ar speciālām zīmēm. Tauvas joslā jāievēro visi saimnieciskās darbības aprobežojumi, kas noteikti normatīvajos aktos.
- krasta līniju drīkst izmainīt vienīgi veicot krastu nostiprināšanas darbus atbilstoši apstiprinātam būvprojektam, lai novērstu to tālāku eroziju.
- ņemot vērā informāciju par Lielupē un tās piekrastē esošiem aizsargājamiem biotopiem, kuri reģistrēti Dabas datu pārvaldības sistēmā OZOLS³¹, jo tie ir nozīmīgs faktors, lai plānotu upes aizsargjoslas saimniecisko izmantošanu.
- pirms būvprojektu vai labiekārtojuma projektu izstrādes, darbu uzsākšanas īpaši aizsargājamās biotopos un aizsargājamu sugu atradnēs Lielupē un tai pieguļošajā teritorijā nepieciešams saņemt sugu un biotopu aizsardzības jomā sertificēta eksperta par biotopu grupu "tekoši saldūdeņi" un/vai par attiecīgo sugu atzinumu un ievērot tajā iekļautos ieteikumus.

3.2.3. ūdens objekta izmantošana citām saimnieciskām darbībām

Lielupe un tās piekrastes zona var tikt izmantota arī citiem rekreācijas veidiem, kas nav minēti

²⁷ <https://likumi.lv/ta/id/295404-peldvietas-izveidosanas-uzturesanas-un-udens-kvalitates-parvaldibas-kartiba>

²⁸ <https://likumi.lv/ta/id/288545-par-jurmalas-pilsetas-pludmales-un-peldvietu-izmantosanu>

²⁹ <https://likumi.lv/ta/id/42348-aizsargjoslu-likums>

³⁰ Saskaņā ar Zvejniecības likuma 9. panta 9. daļas 2. punktu.

³¹ <https://ozols.gov.lv/pub>

3.2.2.sadaļā, ja tie nav pretrunā ar Eksploatācijas noteikumiem un citiem spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem un šajos noteikumos izvirzītajiem ūdens objekta apsaimniekošanas mērķiem.

Gultnes tīrīšana, gultnes padziļināšana dažādu objektu būvniecība, arī pārbūve u.c. darbības ir pieļaujamas, ja to rezultātā netiek būtiski samazināta zivju nārsta vietu platība vai tai nav paredzama nelabvēlīga ietekme uz zivju ziemošanu vai migrāciju. Par šādu saimniecisko darbību nepieciešams saņemt Ministru kabineta 2001.gada 8.maija noteikumos Nr.188 „Saimnieciskās darbības rezultātā zivju resursiem nodarītā zaudējuma noteikšanas un kompensācijas kārtība”³² un/vai Ministru kabineta 2006.gada 13.jūnija noteikumos Nr.475 „Virszemes ūdensobjektu un ostu akvatoriju tīrīšanas un padziļināšanas kārtība”³³ paredzētos atzinumus un darbus veikt atbilstoši minēto atzinumu rekomendācijām. Šī iemesla dēļ konkrētu ierobežojumu noteikšana šajos Eksploatācijas noteikumos nav nepieciešama.

3.2.4. prasības zivju aizsardzības un pārvades ierīcēm	nav attiecināms
--	-----------------

3.2.5. zivju nārsta nodrošinājums un citas dabas aizsardzības prasības

Lai saglabātu zivju nārsta iespējas, vēlams iespēju robežās saglabāt ūdensaugu joslu Lielupes krastu tuvumā. Šie ierobežojumi nav attiecināmi uz pasākumiem (niedru pļaušana u.c.), kas paredzēti virsūdens augāja intensitātes samazināšanai krasta tuvumā.

Nārsta vietu pilnvērtīgai izmantošanai, nārsta laikā (no 1.aprīļa līdz 20.jūnijam) Lielupē, sākot no Buļļupes satekas vietas, visā Lielupes akvatorijā līdz Kviešu ielai nepieciešams ierobežot darbības, kas var tieši ietekmēt zivju nārsta vietas upē, vai upes ūdens kvalitāti. Nārsta laikā ierobežojamās darbības ir hidrotehnisko (tiltu, piestātņu, krasta stiprinājumu u.c.) vai citu būvju būvniecība, kā arī padziļināšanas darbi.

Jaunu infrastruktūras objektu veidošanu vēlams koncentrēt krasta nostiprinājumu tuvumā un citās vietās, kur dabiskā krasta līnija jau ir pārveidota. Salīdzinoši lielās zivju nārstam piemērotās platības dēļ ir pieļaujama infrastruktūras objektu un citu hidrotehnisko būvju izveidošana arī nepārveidoto krastu tuvumā. Šādā gadījumā starp jaunbūvējamiem objektiem nepieciešams atstāt vismaz 0,5 km nepārveidotas krasta līnijas.

Nav pieļaujama aizsprostu un citu ceļotājzivju migrāciju ierobežojošo būvju izveidošana Lielupes gultnē.

Zivju nārsta un nārsta migrācijas periodos Lielupes eksploatācija jāveic atbilstoši šo noteikumu 3.1.5. noteikumu prasībām.

3.2.6. īpaši nosacījumi makšķerēšanai

Īpašu makšķerēšanas nosacījumu noteikšanas kārtība ir noteikta Ministru kabineta 2015.gada 22.decembra noteikumu Nr.800 „Makšķerēšanas, vēžošanas un zemūdens medību noteikumi” 46.punktā. Ņemot vērā to, ka šādas kārtības noteikšanai ir nepieciešams saņemt saskaņojumus no vairākām institūcijām, īpašu makšķerēšanas nosacījumu noteikšana šajos eksploatācijas noteikumos nav nepieciešama. Īpaši noteikumu makšķerēšanai noteikti saskaņā ar Jūrmalas pilsētas domes 2019.gada 19.decembra saistošiem noteikumiem Nr.53 “Par licencēto makšķerēšanu Varkaļu kanālā”.

3.2.7. peldošo līdzekļu izmantošanas kārtība

³² <https://likumi.lv/ta/id/17169-saimnieciskas-darbibas-rezultata-zivju-resursiem-nodarita-zaudejuma-noteikšanas-un-kompensacijas-kartiba>

³³ <https://likumi.lv/ta/id/138363-virszemes-udensobjektu-un-ostu-akvatoriju-tirisanas-un-padzilinasanas-kartiba>

<p>Peldošo līdzekļu izmantošana jāveic atbilstoši Ministru kabineta 2016.gada 9.februāra noteikumu Nr.92 „Noteikumi par kuģošanas līdzekļu satiksmi iekšējos ūdeņos”³⁴ un citu normatīvo aktu prasībām.</p>	
<p>3.2.8. pašvaldības pieņemtie saistošie noteikumi, kas nosaka ūdens objekta izmantošanu</p>	<p>Jūrmalas pilsētas domes 2012.gada 19.jūlija saistošie noteikumi Nr.27 “Par Jūrmalas pilsētas administratīvajā teritorijā ietilpstošās Lielupes daļas izmantošanu”³⁵</p>
<p>3.3. saimnieciskās darbības veicēja pienākumi un tiesības</p>	
<p>Saimnieciskās darbības veicēju pienākums ir ievērot šo Eksploatācijas noteikumu un spēkā esošo normatīvo aktu prasības, kā arī iespēju robežās nodrošināt, lai šo noteikumu un normatīvo aktu prasības ievērotu arī citas fiziskas un juridiskas personas.</p> <p>Rakšanas, padziļināšanas un gultnes tīrīšanas darbi jāveic atbilstoši attiecīgo normatīvo aktu (Ministru kabineta 2006.gada 13.jūnija noteikumi Nr.475 „Virszemes ūdensobjektu un ostu akvatoriju tīrīšanas un padziļināšanas kārtība”⁴⁰ u.c.) prasībām.</p> <p>Par saimniecisko darbību, kas saistīta ar potenciālu nelabvēlīgu ietekmi uz zivju resursiem (būvniecība, atjaunošana, padziļināšana u.c.) pirms darbības uzsākšanas ir jānodrošina zivsaimnieciskā ekspertīze atbilstoši Ministru kabineta 2001.gada 8.maija noteikumu Nr.188 „Saimnieciskās darbības rezultātā zivju resursiem nodarītā zaudējuma noteikšanas un kompensācijas kārtība”³⁹ prasībām. Konkrētās saimnieciskās darbības veikšanā ir jāņem vērā attiecīgās ekspertīzes ieteikumi un nosacījumi.</p> <p>Ja Lielupē tiks organizēta licencētā makšķerēšana, licencētās makšķerēšanas nolikuma sagatavošanā un saskaņošanā ir jāņem vērā Ministru kabineta 2015.gada 22.decembra noteikumu Nr.799 „Licencētās makšķerēšanas, vēžošanas un zemūdens medību kārtība”³⁶ prasības kā arī Jūrmalas pilsētas domes saistošo noteikumu un citu normatīvo aktu prasības.</p> <p>Zivju resursu pavairošana ir jāveic atbilstoši valsts institūciju noteikumiem. Apsaimniekošanā jāņem vērā un iespēju robežās jāatbalsta Latvijas Nacionālajā zušu krājumu pārvaldības plānā paredzētās un citas valsts vai starptautiskā mērogā plānotās zivju resursu saglabāšanas aktivitātes. Darbības jāveic atbilstoši Ministru kabineta 2015.gada 31.marta noteikumiem Nr. 150 „Kārtība, kādā uzskaita un dabiskajās ūdenstilpēs ielaiž zivju resursu atražošanai un pavairošanai paredzētos zivju mazulus, kā arī prasības attiecībā uz mākslīgai zivju pavairošanai pielāgotu privāto ezeru izmantošanu”³⁷ un Valsts zivju resursu atražošanas programmai.</p>	
<p>3.4. saimnieciskās darbības veicēja darbība ārkārtējos dabas apstākļos</p>	
<p>Jūrmalas valstspilsētas pašvaldības civilās aizsardzības komisija ir koordinējoša un konsultatīva institūcija, kuras darbības mērķis ir koordinēt civilās aizsardzības pasākumus katastrofu un to draudu gadījumā. Saskaņā ar Ministru kabineta 2020.gada 26.augusta rīkojumu Nr.476 “Par Valsts civilās aizsardzības plānu”³⁸, Jūrmalas Lielupes krastos posmā no Buļļupes – Lielupes satekas vietas līdz dzelzceļa tiltam pastāv plūdu draudi, ja pūš rietumu vējš 2-3 dienas ar ātrumu lielāku kā 20 m/s. Plūdu draudus upē rada pavasara palī, kad liela nozīme ir arī ledus un vižņu sastrēgumiem, taču arī lietūs uzplūdi un vējuzplūdi mēdz izraisīt nopietnus teritoriju applūdumus.</p> <p>Rudeņos, sākoties lielām vētrām, kad vēja virziens ir no rietumiem un ziemeļrietumiem, ūdens līmenis var pacelties virs diviem metriem, kā rezultātā var applūst krastam pieguļošās dzīvojamās mājas.</p>	

³⁴ <https://likumi.lv/ta/id/280190-noteikumi-par-kugosanas-lidzeklu-satiksmi-ieksejos-udenos>

³⁵ <https://likumi.lv/ta/id/251536-par-jurmalas-pilsetas-administrativaja-teritorija-ietilpstosas-lielupes-dalas-izmantosanu>

³⁶ <https://likumi.lv/ta/id/279203-licencetas-makskeresanas-vezosanas-un-zemudens-medibu-kartiba>

³⁷ <https://likumi.lv/ta/id/273416-kartiba-kada-uzskaita-un-dabiskajas-udenstilpes-ielai-zivju-resursu-atrazosana-un-pavairošanai-paredzetos-zivju-mazulus-ka-ar>

³⁸ <https://likumi.lv/ta/id/317006-par-valsts-civilas-aizsardzibas-planu>

4. Institūcijas, kas kontrolē ekspluatācijas noteikumu ievērošanu

Kontrolēt Ekspluatācijas noteikumu izpildi ir tiesīgas veikt Valsts vides dienesta, Jūrmalas Pašvaldības policija un Jūrmalas valstspilsētas pašvaldības amatpersonas savas kompetences ietvaros.

5. Pielikumi un Papildmateriāli

- 5.1. pārskata plāns M 1:10000 – **1. pielikums, uz 8 lapām;**
- 5.2. shematisks hidromezgla plāns ar hidrobūvju un ūdens līmeņa augstuma atzīmēm (m) atbilstoši EVRS realizācijai Latvijas teritorijā – *nav attiecināms*;
- 5.3. ģeodēzisko darbu veikšanai sertificētas personas sastādīts akts par ūdens līmeņu mēršanas piesaisti EVRS realizācijai Latvijas teritorijā (ja saimnieciskās darbības veikšanai nepieciešams regulēt ūdens objekta ūdens līmeni) – *nav attiecināms*;
- 5.4. zivsaimnieciskās ekspertīzes atzinums par saimnieciskās darbības dēļ zivju resursiem nodarīto zaudējumu – *nav attiecināms*;
- 5.5. ūdens objekta saimnieciskās darbības ietekmēto pašvaldību uzskaitījums – **Rīgas valstspilsētas pašvaldība, Mārupes novada pašvaldība, Jūrmalas valstspilsētas pašvaldība;**
- 5.6. ūdens objekta kopīpašnieku saraksts – ūdens objekts ir valsts īpašums, ūdens objekta valdītāji savās administratīvās pašvaldības robežās - **Rīgas valstspilsētas pašvaldība, Mārupes novada pašvaldība, Jūrmalas valstspilsētas pašvaldība.**

PIELIKUMS